

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Deres ref.19/1565

Oslo, 01.08.2019

MiRA-Senterets høringsuttalelse – Forslag til ny barnevernlov

MiRA-Senteret viser til høring datert 04.04.2019 om forslag til ny barnevernlov og vi takker barne- og likestillingsdepartementet for muligheten til å komme med innspill.

MiRA-Senteret er en landsdekkende nettverksorganisasjon som har 30-års erfaring med spørsmål knyttet til likestilling og juridiske rettigheter for kvinner og unge jenter med minoritetsbakgrunn. Vi er en kunnskapsbank i spørsmål som omhandler kvinners rettigheter, diskriminering, arbeidsliv, vold i nære relasjoner, kommunikasjon og formidling mellom storsamfunn og minoriteter. Senteret er partipolitisk nøytralt og har ingen tilknytning til bestemte religiøse eller etniske grupper.

Om høringsforslaget:

I høringsuttalelsen uttrykkes det at forslag til ny lov som helhet skal bidra til å styrke rettssikkerheten til barn og foreldre i barnevernssaker både gjennom en enklere og mer tilgjengelig lov, forslag som styrker barneperspektivet, gir en mer tidsriktig lov og bidrar til økt vekt på forebygging og tidlig innsats. Forslaget skal være mer tilgjengelig for brukerne, og bli et bedre faglig verktøy for barneverntjenesten og andre aktører i barnevernet. Det er også lagt vekt på å fremheve sentrale krav til forsvarlig saksbehandling gjennom å tydeliggjøre premisser som følger av gjeldende rett. For å bidra til økt rettssikkerhet er det videre lagt vekt på at lovens tvangsbestemmelser skal være klarere og mer tilgjengelige, og flere av bestemmelsene som i dag følger av forskrift, foreslås tatt inn i loven.

Overordnet støtter vi forslaget til ny barnevernlov, men sett i lys av våre mangeårige erfaringer i et minoritets- og kvinneperspektiv ønsker vi å påpeke viktige punkter som særlig omhandler et styrket barneperspektiv, økt vekt på forebygging og tidlig innsats, samt styrket rettssikkerhet for foreldre og barn.

Styrket barneperspektiv – hvem definerer?

Barnets beste er det overordnede hensynet i barnevernet. Departementet foreslår i dette høringsnotatet å styrke barneperspektivet ytterligere ved å lovfeste at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle avgjørelser og handlinger som berører et barn. Vi er positive til at departementet i ny barnevernlov legger vekt på å styrke barneperspektivet. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle avgjørelser og handlinger som berører et barn. Samtidig er vi bekymret for ressursene og kompetansen som trengs for at man skal kunne kartlegge hvert enkelt barns behov. Helsetilsynet gjennomgikk nylig 106 barnevernssaker, undersøkelser som viste at hjelpetiltakene som gis ofte ikke står til det barnet trenger. MiRA-Senteret har også mange eksempler som viser at barn og ungdom har fått feil tiltak av barnevernet i oppveksten, som har fått alvorlige konsekvenser fordi det ikke har vært nok kunnskap om barnet. Vi mener det er viktig å se nærmere på hvem det er som

sitter med muligheten til å definere hva barnets behov er og hvem som sitter med muligheten til å definere hva som legges i et barneperspektiv.

Spesielt i forhold til barn og foreldre med minoritetsperspektiv er det et særskilt behov for å få definert dette. Erfaringer som MiRA-Senteret har gjort tyder på at barnevernansatte i mange tilfeller tar definisjoner av barnets beste for gitt, og forstår begreper som god oppvekst i lys av et snevert rammeverk for norske normer. Selv om ny barnevernlov foreslår en overordnet bestemmelse som understreker at barnevernet skal ta hensyn til barns kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn på alle stadier av en barnevernssak og samtidig foreslår en generell bestemmelse om at barnverntjenesten skal legge til rette for å involvere barnets familie og nære nettverk, dersom det er hensiktsmessig er vi bekymret for reell praksis.

Vi mener derfor det er svært viktig at ny barnevernlov kommer sammen med en reell satsning på tiltak som øker flerkulturell kompetanse i alle ledd, i tillegg til at barnevern og kommune må få flere ressurser i dette arbeidet. I denne sammenheng ønsker vi å fremheve viktigheten av at barnevernsarbeidere bør øke sin kunnskap om uttrykk for omsorg og emosjonell tilknytning i andre kulturer, i tillegg til at det bør tilrettelegges for at barnevernsansatte har et reflektert og kritisk forhold til begrep som «barnets beste» og er bevisst sitt eget ståsted. Dette slik at alle barn kan sikres samme beskyttelse og rettslige vern mot overgrep og omsorgssvikt. Vi er også kritiske til formuleringen om involvering av barnets familie og nære nettverk kun når dette er *hensiktsmessig*. For hvem skal definere når involvering av barnets familie og nære nettverk er *hensiktsmessig*?

Økt vekt på forebygging og tidlig innsats

Høringsnotatet inneholder forslag som samlet sett skal bidra til at kommunene styrker arbeidet med å forebygge omsorgssvikt samtidig som barnevernstjenestens innsats rettes mot barna og familiene som trenger det mest. Det foreslås at kommunen skal samordne sitt tjenestetilbud til barn og familier, og at kommunestyret selv skal vedta en plan for dette arbeidet. MiRA-Senterets syns det er positivt at det utformes en plan for dette, men vil påpeke viktigheten av at kommunen her må ha en plikt til å involvere barnverntjenesten i arbeidet med en slik plan. Vi syns også det er viktig å påpeke at ny lov ikke må gi inntrykk av at administrativ og/eller politisk ledelse i kommunene skal kunne instruere barnverntjenesten i faglige vurderinger. Her er det derfor viktig å presisere en klar rollefordeling, da administrativ og politisk ledelse ikke vil besitte kompetanse til verken å gjøre forsvarlighetsvurderinger eller barnets beste vurdering etter barnevernloven.

Bedre rettssikkerhet for barn og foreldre

Regjeringen vil gjennom ny barnevernlov sikre barn større medvirkning ved blant annet å gi barnevernstjenesten adgang til å unnta barnets forklaring fra foreldrenes innsyn hvis det kan medføre skade eller fare for barnet. For å legge til rette for at barnet skal kunne forklare seg mest mulig fritt til barnevernstjenesten, foreslås å lovfeste unntak fra partenes rett til dokumentinnsyn. Vi er positive til endringen, da vi ser på det som et viktig grep som kan øke tilliten barn har til å fortelle gjennom at de blir trygge på at foreldre ikke behøver å få vite hva de forteller. Vi forutsetter da samtidig at dette kommer sammen med høy kompetanse om god

kommunikasjon med barn og barnets enkelte bakgrunn, slik at man i samtalen kan forstå helheten av det barnet forteller på barnets egne premisser.

Vi ønsker samtidig å påpeke at det er behov for en kunnskapsutveksling, der innvandrerforeldre får god informasjon om sine rettigheter og hva som forventes av dem som foreldre i Norge, mens barnevernet øker sin kjennskap til andre kulturelle normer og former for omsorg. Dette vil på sikt gi barnevernsarbeidet et bedre grunnlag for å vurdere kapasiteten til foreldre med minoritetsbakgrunn.

Departementet foreslår også at barn og søsken som barnet har et etablert familieliv med, får rett til samvær og kontakt med hverandre etter en omsorgsovertakelse. I forlengelse av dette foreslås å gi søsken partsrettigheter fra fylte 15 år, slik hovedregelen er for barnet det gjelder. Vi mener at for at tiltak i familie skal være minst mulig inngripende, er det en forutsetning at foreldre og barnevern så langt som mulig samarbeider om å finne frem til og gjennomføre tiltak. Da må en gjensidig dialog etableres og misforståelser unngås. MiRA-Senteret mener barnevernet bør styrke sitt forebyggende arbeid blant annet ved å ivareta foreldre og barns rett til å uttale seg og inkluderes i dialog, og til å informeres om sin sak og sine rettigheter på et språk de behersker.

Ettervern for ungdom opp til 25 år – og foreldre

Departementet foreslår, i samsvar med Granavoldenplattformen, å styrke retten til ettervern og utvide aldersgrensen for rett til barnevernstiltak til 25 år. Dette ser vi på som svært viktig da mange unge voksne med barnevernserfaring har svært høy risiko for marginalisering på en rekke områder. I denne sammenheng vil vi påpeke visse spesifikke situasjoner og forhold som gjelder ungdom med innvandrerbakgrunn, og som krever spesiell oppfølging og kompetanse fra barnevernet. Blant annet kan minoritetsungdom oppleve diskriminering blant boligutleiende og arbeidsgivere, og ha behov for ekstra hjelp fra barnevernet for å finne bolig eller arbeid som unge voksne. Det er med andre ord svært viktig at ansatte som utarbeider opplegg for ettervern har kunnskap om tilleggsutfordringer ungdom med minoritetsbakgrunn kan møte i overgangen til voksentilværelsen. Samtidig vil vi også påpeke viktigheten av at barnevernet også bør styrke oppfølgingen av foreldre som har mistet omsorgen for sine barn. Her kan barnevernet med fordel samarbeide med familievernkontoret og andre relevante instanser.

MiRA-Senteret takker for muligheten til å komme med innspill til høringen og håper våre anbefalinger blir tatt i betraktning.

Med vennlig hilsen

MiRA-Senteret

Fakhra Salimi

Leder

Anne Berit Sødal
Adm. ansvarlig